Світлана Козловська

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Фізична культура – складова частина загальної культури суспільства, що спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості.

Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами і зміцнення миру.

Спорт є органічною частиною фізичної культури, особливою сферою виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом змагальної діяльності.

Соціальна цінність спорту визначається його дійовим стимулюючим впливом на поширення фізичної культури серед різних верств населення.

Основними завданнями фізичної культури і спорту є постійне підвищення рівня здоров'я, фізичного та духовного розвитку населення, сприяння економічному і соціальному прогресу суспільства [1].

На сучасному етапі розвитку суспільства фізична культура – це самостійна і особлива галузь загальної культури, яка спрямована, головним чином, на зміцнення здоров'я людини, продовження її творчої активності та життя, а також на зростання і вдосконалення її всебічного і гармонійного розвитку та використання набутих якостей в суспільній, трудовій та інших видах діяльності.

Головними чинниками всебічного розвитку, перш за все, є розвиток усіх видів діяльності людини та вміння використовувати їх у повсякденному житті. Ступінь їх вираженості визначається багатьма чинниками, головними з яких є прояв різноманітності змісту, форм, методів і засобів діяльності людини та їх оптимальне поєднання.

У своїй основі фізична культура, як і кожна з видів культури, має духовну і матеріальну форми вираження, її духовна сторона проявляється у зростанні загального інтелекту людини, у зміні її психоемоційного стану, розумових здібностей, у надбанні науково-теоретичних знань з галузі фізичної культури та спорту, інших гуманітарних та біологічних наук (психології, педагогіки, соціальної психології, анатомії, фізіології, гігієни, біомеханіки) та їх раціональне використання в повсякденному житті.

Матеріальна форма прояву фізичної культури – це розвиток фізичних якостей людини, зміни структурно-функціональних параметрів

людського організму в цілому та його окремих систем і органів, а також вираження функціонального взаємозв'язку між ними.

Ступінь вираження як духовної, так і матеріальної форм прояву фізичної культури залежить від рівня розвитку суспільства (соціального, політичного, економічного, наукового, духовного тощо), а також наявності та стану матеріальної бази (стадіонів, басейнів, спортивних кортів і майданчиків, залів, палаців, спортивних приладів та інвентарю, спортивної форми тощо) [4].

Структура фізичної культури студентів включає три відносно самостійних блока: фізичне виховання, студентський спорт і активне дозвілля. Для діяльності студентів у сфері фізичного виховання пріоритетними є освітні аспекти.

Метою фізичної освіти є задоволення об'єктивної потреби студентів в освоєнні системи спеціальних знань, придбанні професійно значущих умінь і навиків. В коло обов'язкових фахівців, що працюють у сфері студентської фізичної культури, входить проведення заходів щодо формування потреб студентів в здоровому способі життя і самовдосконаленні. Гуманістична спрямованість педагогічного процесу припускає цілеспрямовану інтеграцію біологічних і соціальних потреб, інтелектуальних і етичних аспектів при реалізації генетично обумовлених природних завдатків кожного студента впродовж його навчання у вузі.

Таким чином, створюються об'єктивні передумови до подолання однобічності і фрагментарності підготовки фахівців у ВНЗ, додання педагогічному процесу комплексного, цілісного характеру. Об'єктивним критерієм ефективності цього концептуального підходу є істотне скорочення термінів соціально-психологічної адаптації студентів до навчання у закладах вищої освіти, підвищення їх соціальної активності, якісне підвищення учбово-пізнавальної продуктивності, підвищення духовності особи кожного студента.

Студентський спорт представляє собою узагальнену категорію діяльності студентів у формі змагання і підготовки до нього з метою досягнення граничних результатів у вибраній спортивній спеціалізації. Це вимагає від студента прояву максимальних психологічних кондицій, мобілізації його резервних можливостей.

Заняття спортом виступають формою самовираження і самоутвердження студента, визначаючи його спосіб життя, загальнокультурні і соціально значущі пріоритети. На передній план в спорті висувається прагнення до успіху, заохочується прагнення особи до реалізації таких можливостей в рамках певного спортивного сценарію. Результатом пов'язаної навчальної й спортивної діяльності студентів є формування соціально значущих якостей: соціальної активності, самостійності, впевненості в своїх силах та також честолюбства.

У сфері активного дозвілля реалізуються, головним чином, біологічні потреби в руховій активності, здоровому способі життя, отриманні задоволення від занять різними формами фізичної культури. Висока варіативність вибору студентами форми активного дозвілля схильна до сильного впливу на розвиток культурних і соціальних чинників, взаємодіючих з біологічними запитами особи [3].

Трьохкомпонентна структура фізичної культури студентів визначає специфіку виділення диференційованих цілей і педагогічних задач кожного її структурного блоку. Проте, це не є істотною перешкодою до визначення генеральної мети фізичної культури студентів: цілеспрямованого формування гармонійно розвиненої, високодуховної і високоморальної особи, кваліфікованого фахівця, що оволодів стійкими знаннями і навиками у сфері фізичної культури.

Макроструктурний підхід до аналізу структури фізичної культури студентів, її цілей і функцій відображає її поліфункціональний характер. В сучасному суспільстві, в основі соціально-економічної структури, якого лежить бізнес, фізична культура студентів знаходить статус субкультури. Його суть розкривається у виконанні біологічною, інформаційною, естетичною, комунікативною, гедонізмом, компенсаторною і рядом інших, властивих тільки фізичній культурі, функцій. Разом з цим вона стала виконувати неспецифічні функції соціального інституту, що допомагає майбутньому фахівцю добре орієнтуватися в умовах ринкової кон'юнктури. Засоби фізичної культури з цією метою використовуються для виховання у студентів управлінської готовності, прагнення до лідерства, успіху. Заняття по фізичному вихованню будуються так, щоб забезпечити максимальний професійно-прикладний ефект при вихованні оригінальності мислення, наполегливості, честолюбства, інтуїції сучасної молодої людини та соціуму в цілому [2].

Список використаних джерел

1. Жданова О. та ін. Організація та методика оздоровчої фізкультури і рекреаційного туризму / Жданова О. – Луцьк, 2009.
2. Лотоненко А. В. Здоровый образ и спортивный стиль жизнедеятельности студенческой молодежи / Лотоненко А. В., Щукин Б. Д., Гостев Г. Р. – Воронеж : ВГУ, 2006.
3. Олійник М. О. Правові основи організації та управління фізичною культурою, спортом і туризмом в Україні / Олійник М. О., Скрипник А. П. – ХДАФК, 2000.
4. Фізична культура у сучасному суспільстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.refine.org.ua/pageid-4478-1.html